EUROPSKA
KOMISIJA

Strasbourg, 12.9.2023.
COM(2023) 533 final

2023/0323 (COD)

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o suzbijanju zakašnjelog plaćanja u poslovnim transakcijama

(Tekst značajan za EGP)

{SEC(2023) 313 final} - {SWD(2023) 312 final} - {SWD(2023) 313 final} -
{SWD(2023) 314 final}

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

• Razlozi i ciljevi prijedloga

U EU-u se svake godine izda oko 18 milijardi računa, što je više od 500 računa svake sekunde[1]. Pouzdani tokovi plaćanja neophodni su kako bi se poboljšala konkurentnost gospodarstva EU-a, naročito malih i srednjih poduzeća (MSP-ovi).

Roba i usluge često se pružaju uz odgođeno plaćanje: dobavljač (vjerovnik) odobrava klijentu (dužnik) rok za plaćanje računa (trgovački kredit) nakon isporuke robe ili obavljanja ugovorno dogovorene usluge. Zakašnjelo plaćanje je ono koje se ne izvrši u dogovorenom ili zakonskom roku. Utječe na poduzeća u svim sektorima[2] i svim državama članicama[3], no ima nerazmjerno velik negativan utjecaj na MSP-ove[4].

Temeljni je uzrok zakašnjelog plaćanja nejednakost u pregovaračkoj moći između velikog klijenta (dužnik) i manjeg dobavljača (vjerovnik). Zbog toga je dobavljač često prisiljen prihvatiti nepoštene rokove i uvjete za plaćanje. Za dužnike je kasno plaćanje privlačan oblik financiranja koji ih ne košta ništa, ali donosi trošak za vjerovnika. Tome pridonosi neprimjerenost postojećeg pravnog okvira EU-a, odnosno Direktive 2011/7/EU (Direktiva o kašnjenju u plaćanju), u kojoj nema dostatnih preventivnih mjera i primjerenih odvraćajućih sredstava te čiji su mehanizmi provedbe i pravne zaštite nedovoljni[5].

Ti se nedostaci nastoje otkloniti revizijom Direktive o kašnjenju u plaćanju, a krajnji su ciljevi poboljšati platnu disciplinu svih uključenih subjekata (javna tijela, velika poduzeća i MSP-ovi) i zaštititi poduzeća od negativnih posljedica kašnjenja u plaćanju u poslovnim transakcijama.

Revizija Direktive o kašnjenju u plaćanju uključena je u program rada Komisije za 2023. u okviru cilja „Europa spremna za digitalno doba”.

• Dosljednost s postojećim odredbama politike u tom području

Poboljšanje ponašanja povezanog s plaćanjem u poslovnim transakcijama jedan je od ciljeva komunikacija Komisije *Ažuriranje nove industrijske strategije za 2020.*[6] i *Strategija za MSP-ove i održivu i digitalnu Europu*[7]. Revizijom se isto tako primjenjuju preporuke koje je izdala platforma Fit for Future u mišljenju donesenom u prosincu 2021.[8] i one iz rezolucije Europskog parlamenta iz 2019.[9] Ova inicijativa ujedno pridonosi ciljevima Komunikacije

---

1 Europska komisija (2019.). *Study on the evaluation of invoicing rules of Directive 2006/112/EC. Final Report* (Studija o evaluaciji pravila o ispostavljanju računa iz Direktive 2006/112/EZ. Završno izvješće).

2 *European Payment Report 2022.* (Europsko izvješće o plaćanjima za 2022.).

3 *European Payment Report 2022.* (Europsko izvješće o plaćanjima za 2022.).

4 T., Nicolas, *Short-term financial constraints and SMEs' investment decision: evidence from the working capital channel* (Kratkoročna financijska ograničenja i odluka o ulaganju MSP-ova: dokazi iz kanala obrtnog kapitala), Small Business Economics (2021.).

5 Final opinion 2021_SBGR2_06 Late payments_fup_0.pdf (europa.eu).

6 COM(2021) 350 final.

7 COM(2020) 103 final.

8 Final opinion 2021_SBGR2_06 Late payments_fup_0.pdf (europa.eu).

9 https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2019-0042_HR.html

Dugoročna konkurentnost EU-a: perspektiva nakon 2030.[10] Ovom se revizijom u suštini nastoji uvesti pravednost u poslovne transakcije, povećati otpornost MSP-ova i lanaca opskrbe, potaknuti raširenija upotreba digitalizacije i poboljšati financijska pismenost poduzetnika. Direktiva o kašnjenju u plaćanju dio je pregleda uspješnosti programa REFIT[11].

- **Dosljednost u odnosu na druge politike Unije**

Direktiva o kašnjenju u plaćanju usko je povezana s Direktivom o nepoštenim trgovačkim praksama u odnosima među poduzećima u lancu opskrbe poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima (Direktiva o nepoštenim trgovačkim praksama). Pravni odnos između ta dva teksta objašnjen je u uvodnim izjavama 17. i 18. te u članku 3. stavku 1. Direktive o nepoštenim trgovačkim praksama. Direktiva o nepoštenim trgovačkim praksama ne utječe na pravila, pravne lijekove i posljedice utvrđene u Direktivi o kašnjenju u plaćanju. Jednako tako, odredbe Direktive o kašnjenju u plaćanju ne utječu na pravila primjenjiva u poljoprivredno-prehrambenom sektoru na sporazume o podjeli vrijednosti, plaćanja u kontekstu programa u školama ni na određena plaćanja u prodaji grožđa, mošta i vina u rinfuzi u sektoru vina.

Direktivom o kašnjenju u plaćanju uređuju se plaćanja u poslovnim transakcijama između javnih naručitelja i glavnih ugovaratelja te između ugovaratelja i njihovih podugovaratelja. Člankom 71. stavkom 3. Direktive 2014/24/EU i člankom 88. stavkom 7. Direktive 2014/25/EU o javnoj nabavi predviđa se mogućnost da države članice utvrde odredbe o izravnim plaćanjima podugovarateljima.

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

- **Pravna osnova**

Za ostvarenje ciljeva ove inicijative primjerenu pravnu osnovu čini članak 114. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU). Članak 114. UFEU-a primjerena je pravna osnova za mjere usmjerene na postizanje ciljeva utvrđenih u članku 26. UFEU-a (usklađivanje nacionalnih odredaba).

Djelovanje EU-a nužno je kako bi sve države članice uspostavile minimalna pravila za sprečavanje zakašnjelog plaćanja, uvele odgovarajuće provedbene i odvraćajuće mjere za suzbijanje zakašnjelog plaćanja te imale primjerena sredstva pravne zaštite. U tom je kontekstu ciljana intervencija EU-a na temelju ovog Prijedloga u skladu s načelom supsidijarnosti.

Trenutačna direktiva o kašnjenju u plaćanju je preinaka prve direktive o kašnjenju u plaćanju (Direktiva 2000/35/EZ), koja se temelji na članku 95. Ugovora o osnivanju Europske zajednice. Stoga je njezina revizija u zajedničkom području nadležnosti (podijeljena nadležnost) EU-a i vlada njegovih država članica.

- **Supsidijarnost (za neisključivu nadležnost)**

Zakašnjelo plaćanje utječe na sve države članice, a olakšavanje pravodobnog plaćanja zahtijeva stroga i koordinirana pravila. Provedba 27 nacionalnih rješenja vjerojatno bi dovela do nedostatka ujednačenih pravila, rascjepkanosti jedinstvenog tržišta i većih troškova za

[10] COM(2023) 168 final.
[11] https://op.europa.eu/webpub/com/refit-scoreboard/en/policy/10/10-6.html

poduzeća koja posluju preko granica. Djelovanje EU-a opravdano je jer zakašnjelo plaćanje utječe na sve poslovne transakcije u javnoj nabavi i među poduzećima, neovisno o njihovoj veličini. Budući da je riječ o reviziji postojećeg zakonodavstva EU-a radi jačanja njegovih odredaba, to se može učiniti samo na razini Unije.

Potrebno je djelovanje EU-a kako bi se utvrdile odredbe o kamatama i naknadama te odredili jasniji uvjeti plaćanja za transakcije među poduzećima; kako bi se utvrdile odredbe o provedbi i praćenju, osiguralo postojanje sinergija s okvirom za javnu nabavu.

- **Proporcionalnost**

Planirana inicijativa ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje njezinih ciljeva. Njome se poduzećima nameću samo troškovi potrebni za ostvarenje tih ciljeva i ispunjavanje neposrednih potreba onih kojima je inicijativa namijenjena (npr. poduzeća, posebice MSP-ovi) kako bi se spriječilo zakašnjelo i osiguralo pravodobno plaćanje.

- **Odabir instrumenta**

Za zamjenu trenutačne Direktive o kašnjenju u plaćanju kao instrument je odabrana uredba. Uredba pruža brojne prednosti, među ostalim mogućnost da obuhvati prekogranični aspekt zakašnjelog plaćanja, te će se zahvaljujući njoj ključni aspekti, kao što su maksimalni rok za plaćanje i postupke provjere, stopa zateznih kamata i iznos paušalne naknade, biti isti u cijelom EU-u i izravno se primjenjivati. S druge strane, države članice moći će donijeti strože odredbe o određenim aspektima. Uredbom se utvrđuju obveze povezane s provedbenim tijelima, sustavima mirenja, upravljanjem kreditima, osposobljavanjem u području financijske pismenosti i nepoštenim ugovornim praksama i odredbama, no bit će na državama članicama da ih nadopune u skladu sa svojim nacionalnim zakonodavstvom. Nova uredba uključivala bi i odredbe Direktive o kašnjenju u plaćanju na koje ne utječe revizija.

3. REZULTATI *EX POST* EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENA UČINKA

- ***Ex post* evaluacije/provjere primjerenosti postojećeg zakonodavstva**

U *ex post* evaluaciji Direktive o kašnjenju u plaćanju[12] provedenoj 2015. procjenjivale su se njezina relevantnost, djelotvornost, učinkovitost, usklađenost i dodana vrijednost EU-a. Zaključeno je da je Direktiva relevantna i djelotvorna te da se njome ne nameću znatni troškovi poduzećima ni javnim tijelima. Međutim, u evaluaciji je navedeno da je strah od narušavanja poslovnih odnosa sprečavao vjerovnike čije je plaćanje kasnilo da se pozovu na svoja prava iz te direktive. U mišljenju platforme Fit for Future iz 2021.[13] izneseno je 10 preporuka o kratkoročnim i dugoročnim mjerama protiv zakašnjelog plaćanja. Preporučene kratkoročne mjere uključuju definiranje značenja posebno nepoštenih praksi i klauzula, razmatranje prebacivanja tereta dokazivanja na dužnika kako bi vjerovnicima bilo lakše dokazati da je došlo do zlouporabe, poticanje MSP-ova da se pozovu na svoja prava pružanjem savjeta i informacija o rokovima za plaćanje, čime bi rokovi za plaćanje postali transparentni, te samoregulaciju. Predložene dugoročne mjere uključuju ograničavanje ugovornih rokova za plaćanje na maksimalno 30 dana za plaćanja velikog poduzeća MSP-u, elektroničko izdavanje računa i državni nadzor.

[12] https://publications.europa.eu/hr/publication-detail/-/publication/400ecc74-9a54-11e5-b3b7-01aa75ed71a1

[13] Final opinion 2021_SBGR2_06 Late payments_fup_0.pdf (europa.eu).

- **Savjetovanja s dionicima**

Komisija se savjetovala sa širokim rasponom dionika, uključujući tijela država članica, poduzeća (posebice MSP-ove), poslovna udruženja na razini EU-a i nacionalnoj razini, privatne osobe i akademske stručnjake. Aktivnosti savjetovanja uključivale su poziv na očitovanje, javno savjetovanje, posebno savjetovanje za MSP-ove (rasprava s MSP-ovima), bilateralne razgovore s ključnim dionicima i rasprave s predstavnicima država članica. Prikupljene informacije iskorištene su kao ulazni podaci za prijedlog.

Na poziv na očitovanje odgovorilo je 137 dionika, dok je u okviru javnog savjetovanja od 12. siječnja do 17. ožujka 2023.[14] zaprimljeno 117 odgovora. Rasprava s MSP-ovima[15] održana je od 26. siječnja do 16. ožujka 2023. i u okviru nje zaprimljeno je 939 odgovora.

Komisija je organizirala bilateralne sastanke s ključnim dionicima koji predstavljaju poduzeća, posebice MSP-ove[16]. O zakašnjelom plaćanju također se raspravljalo 21. ožujka i 31. svibnja 2023. na sastancima mreže izaslanika za MSP-ove. Održana su dva sastanka, 10. listopada 2022. i 13. siječnja 2023., sa stručnom skupinom za zakašnjelo plaćanje[17]. Općenito, velika većina dionika potvrdila je da zakašnjelo plaćanje uvelike utječe na poduzeća, a posebice na MSP-ove.

Gotovo sve skupine dionika s kojima je provedeno savjetovanje izrazile su podršku reviziji Direktive. Međutim, neki su dionici istaknuli da su stroža pravila u suprotnosti s ugovornom slobodom europskih poduzeća. Većina dionika podržala je opciju ograničavanja roka za plaćanje u transakcijama među poduzećima, po mogućnosti na 30 dana. Samo se nekoliko dionika protivilo ideji ograničavanja rokova za plaćanje. Mnogi dionici podržali su opciju da se pruža osposobljavanje o upravljanju kreditima i financijskoj pismenosti te da se uspostavi Europski opservatorij za plaćanja. Savjetovanje je pokazalo da se kamate i naknada za zakašnjelo plaćanje rijetko plaćaju. Dionici su podržali mogućnost da plaćanje kamata postane automatsko.

- **Prikupljanje i primjena stručnog znanja**

Pri prikupljanju i primjeni stručnog znanja Komisija se koristila rezultatima postojećih evaluacija i izvješća: *ex post* evaluacije Direktive o kašnjenju u plaćanju[18], Izvješća Komisije Europskom parlamentu i Vijeću o provedbi Direktive o kašnjenju u plaćanju (i popratnog radnog dokumenta službi Komisije)[19], Rezolucije Europskog parlamenta o provedbi Direktive o kašnjenju u plaćanju[20] i mišljenja platforme Fit for Future o Direktivi o kašnjenju u plaćanju[21].

---

14 Povratne informacije dostupne su na sljedećoj poveznici: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13665-Kasnjenja-u-placanju-azuriranje-pravila-EU-a_hr

15 Rasprava s MSP-ovima omogućuje Komisiji da ciljano prikupi stajališta MSP-ova, a organizirana je u suradnji s Komisijinim partnerima iz Europske poduzetničke mreže.

16 Popis tih sastanaka priložen je procjeni učinka.

17 Registar stručnih skupina Komisije i drugih sličnih subjekata (europa.eu).

18 https://publications.europa.eu/hr/publication-detail/-/publication/400ecc74-9a54-11e5-b3b7-01aa75ed71a1

19 COM(2016) 534 final.

20 https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2019-0042_HR.html

21 Final opinion 2021_SBGR2_06 Late payments_fup_0.pdf (europa.eu).

U obzir su uzeti i rezultati sljedećih studija i istraživanja: europskih izvješća o plaćanjima[22], izvješćâ pregleda uspješnosti MSP-ova[23], studije Zajedničkog istraživačkog centra o zakašnjelom plaćanju i poduzećima[24] i njegove studije o procjeni gospodarskog učinka bržeg plaćanja na transakcije među poduzećima[25] te studije Europske komisije o transakcijama među poduzećima[26] i njezine studije o izgradnji kulture odgovornog plaćanja[27].

Komisija je također uzela u obzir nekoliko nedavnih presuda Suda Europske unije. U predloženom tekstu uredbe pojašnjava se da paušalna naknada dospijeva po računu, a ne po ugovoru, kako je utvrđeno u prethodnoj odluci u predmetu C-585/20 od 20. listopada 2022.[28] U istoj je odluci Sud pojasnio i da se postupak provjere ili prihvata robe ili usluga uključuje u ugovor samo ako je takav postupak opravdan prirodom robe ili usluga. U predloženu uredbu uključena je i presuda u predmetu C-122/18 od 28. siječnja 2020., prema kojoj se obveza koja se Direktivom uvodi za države članice odnosi na djelotvornu usklađenost njihovih javnih tijela s rokovima za plaćanje koji su u njoj utvrđeni[29]. Na kraju, pojašnjava se datum do kojeg se kamate na zakašnjelo plaćanje prestaju obračunavati, u skladu s prethodnom odlukom u predmetu C-256/15 od 15. prosinca 2016.[30]

- **Procjena učinka**

Odbor za nadzor regulative pregledao je 10. svibnja 2023. izvješće o procjeni učinka i izdao 12. svibnja 2023. pozitivno mišljenje sa zadrškama[31]. Preporuke Odbora razmotrene su u završnoj verziji procjene učinka. U procjeni učinka analizirane su opcije politike za ostvarenje tri specifična cilja. U okviru prvog cilja, „**sprečavanje pojave zakašnjelog plaćanja**”, utvrđene mjere politike **(opcija politike 1)** usmjerene su na fazu pregovaranja u poslovnoj transakciji jer je kašnjenje u plaćanju često rezultat neopravdanih ili nepoštenih rokova za plaćanje u ugovoru. Procijenjene su razne opcije za maksimalni rok za plaćanje u transakcijama među poduzećima, uključujući maksimalno trajanje postupka provjere za potvrđivanje sukladnosti robe ili usluga s ugovornim zahtjevima. Procijenjena je i opcija da se osposobljavanje u području upravljanja kreditima i financijske pismenosti učini dostupnijim MSP-ovima te da im se olakša pristup takvom osposobljavanju kao preventivna mjera. U okviru drugog cilja, „**olakšavanje pravodobnog plaćanja**”, utvrđenim mjerama politike **(opcija politike 2)** zakašnjelo plaćanje nastoji se suzbiti osiguravanjem provedbe pravila o plaćaju i poštovanja rokova za plaćanje tako da se plaćanje kamata i naknade učini obveznim i revidira iznos paušalne naknade. Procijenjene su i opcije povezane s provedbom i sinergijama

22 https://www.intrum.com/publications/european-payment-report/

23 Pregled uspješnosti MSP-ova (europa.eu).

24 https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC121059

25 https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC130205

26 https://publications.europa.eu/hr/publication-detail/-/publication/c8b7391b-9b80-11e8-a408-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-103408786

27 https://op.europa.eu/hr/publication-detail/-/publication/cb4bc1bd-1467-11ed-8fa0-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-search

28 Presuda od 20. listopada 2022., BFF Finance Iberia SAU protiv Gerencia Regional de Salud de la Junta de Castilla y León (SL C 53, 15.2.2021., str. 19.) C-585/20, EU:C:2022:806, točke 42. i 53.

29 Presuda od 28. siječnja 2020., Europska komisija protiv Republike Italije. C-122/18, EU:C:2020:41, točka 53.

30 Presuda od 15. prosinca 2016., Drago Nemec protiv Republike Slovenije. C-256/15, EU:C:2016:954, točka 59.

31 https://single-market-economy.ec.europa.eu/system/files/2023-09/SEC_2023_313_1_IMPACT_ASSESSMENT_OPINION_EN_V2_P1_2888389.PDF
https://single-market-economy.ec.europa.eu/system/files/2023-09/SWD_2023_313_1_EN_resume_impact_assessment_part1_v3.pdf

s postupcima javne nabave. Kad je riječ o trećem cilju, „**poboljšanje mehanizama pravne zaštite, osiguranje pravednih uvjeta plaćanja i jačanje položaja poduzeća**”, utvrđene mjere politike **(opcija politike 3)** usmjerene su na pravednost i dostupnost djelotvornih mehanizama pravne zaštite.

Najpoželjnija opcija: procjena pokazuje da svaka opcija ima potencijalne koristi, ali i da donosi određene rizike ako se samostalno provede. Stoga se u najpoželjnijem paketu mjera objedinjavaju najučinkovitije podopcije iz opcija politike 1, 2 i 3. Paket ima nekoliko prednosti u odnosu na svaku opciju politike zasebno i njime se u velikoj mjeri otklanjaju rizici svojstveni svakoj od tih opcija. Vjerojatno je da će ograničavanje rokova za plaćanje, kao u opciji politike 1a, biti znatno djelotvornije ako je popraćeno snažnim provedbenim mjerama i odvraćajućim sredstvima protiv kašnjenja u plaćanju, kao u opciji politike 2a. Odvraćajuća moć automatskog plaćanja kamata i naknade povećat će se ako se ukloni mogućnost da se te odredbe izbjegnu tako da se ispregovaraju nepošteno dugi rokovi za plaćanje. Paket će se dodatno poduprijeti mjerama u okviru opcije politike 3b. U procjeni učinka konzervativno se pretpostavlja da bi smanjenje u pogledu zakašnjelog plaćanja od 35 % bilo realistično ako se objedine smanjenja kašnjenja u plaćanju od 23,4 % na temelju opcije politike 1, 17,8 % na temelju opcije politike 2 i 5,5 % na temelju opcije politike 3, uz pretpostavku da postoji određeno preklapanje između tih opcija. U procjeni opcije u vezi s oblikom pravnog akta zaključeno je da je najpoželjniji oblik uredba.

Najpoželjniji paket politika 1a + 2a + 3b
Ograničavanje rokova za plaćanje na 30 dana u transakcijama među poduzećima.
Postupak provjere ili prihvata ograničen na 30 dana (bez odstupanja).
Države članice EU-a trebaju olakšati dostupnost osposobljavanja u području upravljanja kreditima i financijske pismenosti, uključujući digitalne alate za plaćanje za MSP-ove.
Zatezne kamate automatski se obračunavaju (ukidanje koncepta „prava na plaćanje”) i pojašnjava se dan prestanka obračunavanja kamata.
Paušalna naknada obračunava se za svaku transakciju čije plaćanje kasni i povećava se na 50 EUR kako bi se uzela u obzir inflacija.
Države članice EU-a trebaju imenovati tijela odgovorna za provedbu zakonodavstva i provedbu istraga na vlastitu inicijativu ili na temelju pritužbi te ta tijela trebaju imati ovlasti za izricanje administrativnih sankcija i objavljivanje imena prekršitelja. Upotreba digitalnih alata za djelotvorniju provedbu.
U okviru ugovora o javnim radovima javni naručitelji i naručitelji moraju provjeriti je li plaćanje glavnom ugovaratelju preneseno na izravne podugovaratelje.
Države članice EU-a trebaju uspostaviti nacionalni sustav mirenja radi rješavanja sporova povezanih s plaćanjem u poslovnim transakcijama.
Države članice EU-a trebaju riješiti pitanje nepoštenih ugovornih uvjeta i praksi u okviru svojeg nacionalnog prava.

Najpoželjniji paket podrazumijeva neke jednokratne troškove za poduzeća. Zbog ograničavanja rokova za plaćanje na 30 dana i uvođenja obveze plaćanja kamata nastaju jednokratni troškovi prilagodbe za ažuriranje standardnih uvjeta kako bi odražavali maksimalne rokove za plaćanje (56,1 milijun EUR) i prilagođene naknade (243 milijuna EUR). Međutim, ako se obje opcije politike donesu zajedno, obje se promjene mogu postići jednom prilagodbom (243 milijuna EUR). Najpoželjnijim paketom za dužnike se uvode ponavljajući troškovi provedbe za automatsko plaćanje naknade (228,3 milijuna EUR u kamatama i 3,23 milijarde EUR u naknadama) – što je ipak izravna korist za vjerovnike – i ponavljajući trošak provedbe za izravne regulatorne kazne

(136,8 milijuna EUR). Ti se troškovi mogu u potpunosti izbjeći tako da poduzeća poštuju pravila i plaćaju na vrijeme. Ukupna neto gospodarska korist bit će pozitivna jer će novčani tokovi postati predvidljiviji i poduzeća će njima moći lakše upravljati. Administrativni troškovi koje će glavni ugovaratelji u ugovorima o javnim radovima snositi za predočavanje dokaza o plaćanju podugovarateljima iznosit će 2,2 milijuna EUR za cijeli EU.

Javna tijela ostvarit će korist od najpoželjnije opcije na nekoliko načina. Glavna korist proizlazi iz ukupnog očekivanog smanjenja učestalosti zakašnjelog plaćanja, što pak znači manje stečajeva i s time povezanih troškova za javni proračun. Upravne novčane kazne koje nacionalna provedbena tijela mogu naplatiti poduzećima koja kasne s plaćanjem, a koje se procjenjuju na 136,8 milijuna EUR, isto tako mogu pomoći nadoknaditi troškove tih tijela. Javna tijela trebala bi imati i od koristi od sustava mirenja predviđenih u opciji politike 3b, kako izravno (ako javno tijelo želi riješiti spor s dobavljačem) tako i neizravno (smanjenjem opterećenja pravosudnog sustava).

Javna tijela snosit će određene troškove. Pružanje pristupa osposobljavanju u području upravljanja kreditima i financijske/digitalne pismenosti podrazumijeva neke troškove prilagodbe, ovisno o tome kako države članice strukturiraju svoju potporu, zbog čega nije moguće navesti konačnu procjenu troškova. Procjene ponavljajućih troškova provedbe za automatsko plaćanje kamata i naknada u transakcijama između vlade i poduzeća iznose 37,2 milijuna EUR odnosno 0,53 milijarde EUR godišnje. Ti se troškovi mogu izbjeći pravodobnim plaćanjem. Revizija standardnih ugovornih uvjeta kako bi uključivali nove naknade podrazumijeva trošak od 10 EUR po tijelu, kao u opciji politike 2. Države članice koje nemaju provedbena tijela ni uspostavljene sustave mirenja trebat će ih uspostaviti i upravljati njima, što dovodi do ponavljajućih troškova provedbe od 60 do 65 milijuna EUR godišnje (za provedbena tijela) i od 10 do 40 milijuna EUR godišnje (za službe za mirenje) za EU. Provjera je li podugovarateljima plaćeno na vrijeme u okviru ugovora o javnim radovima na temelju direktiva o javnoj nabavi prepušta se diskreciji država članica, a u tom slučaju mogući ponavljajući troškovi provedbe ne bi zahtijevali dodatne resurse.

Inicijativa doprinosi ostvarenju nekoliko ciljeva održivog razvoja. Dovest će do boljeg poslovnog okruženja na jedinstvenom tržištu (cilj održivog razvoja br. 8) tako što neizravno doprinosi gospodarskom rastu. U savjetovanjima s dionicima potvrđeno je da je zakašnjelo plaćanje glavni uzrok anksioznosti i stresa te da narušava povjerenje u tržište. Povećanjem dostupnosti osposobljavanja u području upravljanja kreditima i financijske pismenosti te olakšavanjem pristupa takvom osposobljavanju poboljšava se kvaliteta obrazovanja (cilj održivog razvoja br. 4). Ova revizija doprinosi ostvarenju cilja održivog razvoja br. 9 tako što se njome uvodi pravednost, povećava pristup MSP-ova financijskim uslugama, uključujući povoljne kredite, i olakšava njihova integracija u lance vrijednosti i tržišta. Ova je revizija u skladu s ciljevima klimatske neutralnosti iz Uredbe (EU) 2021/1119 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. lipnja 2021.

- **Primjerenost i pojednostavnjenje propisa**

Predloženom uredbom pojednostavnit će se predmetna pitanja zahvaljujući ujednačenom i obvezujućom pristupu suzbijanju zakašnjelog plaćanja koji se primjenjuje na poduzeća svih veličina, bez iznimnog postupanja prema MSP-ovima. Sve su mjere osmišljene s MSP-ovima na umu, no od njih će u konačnici imati koristi poduzeća svih veličina. Međutim, budući da zakašnjelo plaćanje više utječe na mikropoduzeća nego na ostale MSP-ove, vjerojatnije je da će se očekivane koristi ostvariti kao veća uspješnost poduzeća koja imaju od nula do devet zaposlenika.

Koristi pojednostavnjenja proizlazit će iz utvrđivanja strogih i ujednačenih rokova za plaćanje, zbog čega će se skratiti vrijeme potrebno za pregovore. Ograničavanjem rokova za plaćanje smanjit će se „čimbenik straha” koji osjećaju mali subjekti na tržištu, koji često prihvaćaju nepoštene rokove za plaćanje u poslovanju s većim subjektima na tržištu. Očekuje se da će od te odredbe koristi imati barem 30 % MSP-ova u Uniji. Kombiniranje ograničavanja rokova za plaćanje s odvraćajućim sredstvima kao što su automatsko dospijevanje kamata i (povećane) naknade trebalo bi smanjiti broj kasno plaćenih računa, kao i znatno smanjiti troškove povezane s opterećenjem i vremenom utrošenim na javljanje subjektima koji kasne s plaćanjem. Godišnji broj radnih dana po osobi koje poduzeće provede javljajući se u vezi sa zakašnjelim plaćanjem procjenjuje se na pet dana u Njemačkoj pa sve do više od 15 dana u Španjolskoj[32]. Čak i na temelju veoma konzervativnih procjena godišnje bi se odvraćanjem od zakašnjelog plaćanja moglo uštedjeti ukupno 27,4 milijuna radnih sati za gospodarstvo područja EU-27, što iznosi 5 845,4 milijuna EUR.

Ograničavanje duljine roka za plaćanje i postupak provjere pomoći će da novčani tokovi postanu predvidljiviji. Prijedlogom će se ujedno preraspodijeliti financijsko opterećenje i troškovi prema pravednim uvjetima tako što će svako poduzeće platiti za likvidnost koja mu je potrebna. Trenutačno je za manja poduzeća ili za poduzeća slabijeg tržišnog položaja administrativno vrlo opterećujuće doći do financiranja po trošku u kojem se u obzir uzima njihova razina rizika. S druge strane, zakašnjelo plaćanje omogućuje jednostavno služenje komercijalnim kreditom poduzećima u manje rizičnom položaju, kojima je lakše i manje skupo doći do financiranja.

Konačno, prijedlogom će se poduzećima olakšati ostvarenje njihovih prava tako što će se olakšati pristup djelotvornoj pravnoj zaštiti putem mirenja, dok je trenutačno jedina dostupna, a često i skuplja i dugotrajnija opcija sudski postupak. Mirenje bi omogućilo poduzećima da uštede 27 milijuna EUR godišnje u izbjegnutim sudskim predmetima.

- **Utjecaj na konkurentnost**

Prijedlog će vjerojatno pozitivno utjecati na konkurentnost u pogledu cijena/troškova i inovacija. Zahvaljujući povećanom, stabilnijem i predvidljivijem agregiranom novčanom toku poduzeća će imati veću likvidnost za ulaganje u inovacije ili mogu prenijeti smanjenje troškova na potrošače. Troškovi financiranja smanjit će se jer će banke izravno financirati rizike vlastitih klijenata. Predložena inicijativa isto bi tako omogućila predvidljivije uvjete poslovanja, što bi dovelo do povoljnijeg poslovnog okruženja. Očekuje se da bi koristila svim sudionicima na tržištu, no da bi imala veći utjecaj na MSP-ove nego na velika poduzeća. Kašnjenja u plaćanju svojstvenija su velikim poduzećima nego MSP-ovima, tako da je za njih vjerojatnije da će snositi neke od troškova utvrđenih u najpoželjnijoj opciji politike.

S gledišta međunarodne konkurentnosti poduzeća koja provode uvozne ili izvozne transakcije zasigurno će naići na nepodudarnosti u duljini rokova za plaćanje (između svojih potraživanja i obveza). Poduzeća će trebati upravljati rizicima koji proizlaze iz takvih nepodudarnosti, primjerice tako da se sa svojim međunarodnim partnerima dogovore koje će se pravo primjenjivati na ugovor, čime će se odrediti koja stranka preuzima te rizike. Zatim je na toj stranci da pronađe primjeren način financiranja te nepodudarnosti. To vrijedi uz pretpostavku da te rizike, uključujući rizik od neisplate, ublažavaju pružatelji usluga financiranja trgovine po tržišnim uvjetima (npr. predujmovima, akreditivima, otvorenim računima ili

[32] https://www.sage.com/en-gb/blog/wp-content/uploads/sites/10/2017/12/Domino-Effect-Late-Payments-Research-Sage.pdf

konsignacijama[33]). Tim se rješenjima financiranja trgovine znatno ograničava učinak uvođenja obveznog ograničenja rokova za plaćanje.

Procjenjuje se da će biti ograničen i rizik od toga da će u međunarodnim transakcijama poduzeća sustavno birati duge rokove za plaćanje na temelju zakona trećih zemalja radi ostvarenja prednosti pred poduzećima koja ustraju na pravilima EU-a. Mnoge partnerske zemlje EU-a, kao što su Kanada, SAD, Turska i Ujedinjena Kraljevina, već imaju zakonodavstvo o zakašnjelom plaćanju. Taj se scenarij nije ostvario u EU-u, u kojem neke zemlje, kao što je Nizozemska, imaju strože zakonodavstvo o plaćanjima od drugih.

- **Postignuća u informacijskoj i komunikacijskoj tehnologiji koja su uzeta u obzir**

Direktiva o kašnjenju u plaćanju stupila je na snagu kad je u svijetu bila znatno manje zastupljena digitalizacija. U 10 godina od njezine provedbe digitalizacija je imala presudan učinak na sve aspekte društva, među ostalim na to kako se upravlja poduzećima, što je dovelo do korjenite promjene načina na koji poduzeća oglašavaju ili stavljaju na tržište svoje proizvode i usluge. Mjere ovog Prijedloga uklapaju se u taj suvremeni kontekst i stoga su u skladu s načelom „digitalizacija kao standard”.

Digitalni alati i rješenja imaju značajnu ulogu u nekim predloženim mjerama te će utjecati na njihovu provedivost i troškovnu učinkovitost. To vrijedi za obvezu da se imenuju tijela odgovorna za provedbu pravila o plaćanju. Od država članica traži se i da potiču MSP-ove da se koriste digitalnim alatima koji pomažu u bržoj naplati te da olakšaju njihov pristup osposobljavanju u području financijske pismenosti i upravljanja kreditima, uključujući osposobljavanje o upotrebi digitalnih alata za plaćanje.

- **Temeljna prava**

Prijedlog će poduprijeti provedbu članka 16. Povelje o temeljnim pravima, koji se odnosi na slobodu poduzetništva. Pravodobna plaćanja dovode do većeg povjerenja u tržište i potiču poduzetništvo.

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Očekuje se da će prijedlog imati određeni utjecaj na proračune država članica. Taj se utjecaj opisuje u relevantnom odjeljku procjene učinka.

Očekuje se da prijedlog neće uopće utjecati na proračun EU-a. Trenutačni Opservatorij EU-a za plaćanja[34] mogao bi poduprijeti praćenje prijedloga uz upotrebu postojećih resursa.

5. DRUGI ELEMENTI

- **Planovi provedbe i mehanizmi praćenja, evaluacije i izvješćivanja**

Stupanj uspjeha ove inicijative mjerit će se u smislu postizanja sljedećih ciljnih vrijednosti:

- smanjenja od 35 % udjela poduzeća koja prijavljuju zakašnjelo plaćanje kao problem (napredak će se mjeriti u odnosu na referentnu vrijednost iz Istraživanja o pristupu

[33] https://www.trade.gov/methods-payment

[34] https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/sme-strategy/late-payment-directive/eu-payment-observatory_hr#:~:text=The%20EU%20Observatory%20of%20Payments,commercial%20transactions%20in%20the%20EU

poduzeća financiranju iz 2022. za sva poduzeća: ciljna vrijednost iznosi 28 % u odnosu na osnovnu vrijednost od 43 %),

- smanjenja od 35 % udjela poduzeća u svakoj pojedinačnoj kategoriji veličine koja prijavljuju zakašnjelo plaćanje kao problem (napredak će se mjeriti u odnosu na osnovne vrijednosti iz Istraživanja o pristupu poduzeća financiranju iz 2022. za kategorije veličine: ciljna vrijednost iznosi od 26 % do 31 % u odnosu na osnovnu vrijednost od 40 % do 47 %).

Komisija će pratiti i evaluirati učinke opcija politike na zakašnjelo plaćanje četiri godine nakon stupanja na snagu predložene uredbe. Primjena pravila EU-a i njihov učinak mogli bi se pratiti u godišnjim izvješćima koja na vlastitu inicijativu sastavljaju države članice, što bi se moglo nadopuniti izvješćima iz privatnog sektora koja sastavljaju treće strane. Takva izvješća obično sadržavaju pojedinosti o rezultatima plaćanja u transakcijama među poduzećima u državama članicama i o usklađenosti s pravilima EU-a, kao i o aktivnostima provedbenih tijela u smislu, primjerice, broja zaprimljenih pritužbi i broja pokrenutih istraga. O godišnjim izvješćima trebali bi raspraviti Komisija i nacionalna nadležna tijela. Potporu u obliku tematskih izvješća prema potrebi bi mogao pružati i Opservatorij EU-a za plaćanja.

Više informacija, uključujući neiscrpan popis mogućih pokazatelja za praćenje, nalazi se u Prilogu 24. procjeni učinka.

- **Detaljno obrazloženje posebnih odredaba prijedloga**

U **članku 1.** (Područje primjene) potvrđuje se trenutačno područje primjene i pojašnjava se da se uredba neće primjenjivati na plaćanja za transakcije s potrošačima, plaćanja koja se izvršavaju kao naknada štete ni na plaćanja povezana s dugovima koji podliježu postupcima u slučaju nesolventnosti, uključujući postupke koji podliježu restrukturiranju duga. Sve se te iznimke navode u postojećoj direktivi o kašnjenju u plaćanju, no ovim se novim tekstom povećava jasnoća tako što ih se sve objedinjuje u članku 1.

U **članku 2.** (Definicije) zadržava se većina definicija iz trenutačne direktive te se dodaju nove definicije za pojmove „postupak prihvata ili provjere”, „dužnik” i „vjerovnik”.

Članak 3. (Razdoblja plaćanja) stroži je od članaka 3. i 4. trenutačne direktive s obzirom na to da se razdoblje plaćanja i trajanje postupka prihvata ili provjere ograničavaju na maksimalno 30 dana te se uklanja svako upućivanje na koncept posebno nepravednih praksi i klauzula.

Ukidaju se izuzeća od maksimalnog razdoblja plaćanja od 60 dana za subjekte koji pružaju zdravstvenu skrb i javna tijela koja obavljaju gospodarske aktivnosti, kako je utvrđeno u članku 4. stavku 4. točkama (a) i (b) trenutačne direktive.

U tom se članku objašnjava da se odredbama ove Uredbe ne dovode u pitanje kraća razdoblja koja se mogu predvidjeti u nacionalnom pravu.

Članak 4. (Plaćanja podugovarateljima u okviru javne nabave) nova je odredba kojom se podupiru plaćanja koja se prenose dalje u lancu opskrbe u ugovorima o javnim radovima tako što se od glavnog ugovaratelja zahtijeva da dokaže da je izvršeno plaćanje za izravne podugovaratelje.

Članak 5. (Zatezne kamate) nova je odredba. Nadovezuje se na odredbe članaka 3. i 4. trenutačne direktive te se pojašnjava da zatezne kamate automatski dospijevaju ako su ispunjeni potrebni uvjeti. Također se od dužnika zahtijeva da vjerovniku pruži sve informacije

koje su mu potrebne kako bi bio siguran da račun može biti prihvaćen. U tom se novom članku 5. pojašnjava i da se zatezne kamate obračunavaju do plaćanja glavnice, u skladu sa sudskom praksom.

Članak 6. (Stopa zateznih kamata) je nov. Njime se usklađuje stopa zateznih kamata.

U **članku 7.** (Raspored plaćanja) odražava se članak 5. trenutačne direktive.

Članak 8. (Naknada za troškove naplate) odgovara članku 6. trenutačne direktive. Njime se paušalna naknada usklađuje s inflacijom i pojašnjava se da se takav paušalni iznos obračunava za svaku pojedinu transakciju čije plaćanje kasni.

Članak 9. (Ništavni ugovorni uvjeti i prakse) je nov. Njime se zamjenjuje članak 7. trenutačne direktive. Uklanja se koncept „posebno nepravednog" i utvrđuje se opis praksi koje se proglašavaju ništavnima na temelju ove Uredbe.

Članak 10. (Pridržaj prava vlasništva) odgovara članku 9. trenutačne direktive.

Članak 11. (Transparentnost) odgovara članku 8. trenutačne direktive.

Članak 12. (Postupci naplate za nesporna potraživanja) odgovara članku 10. trenutačne direktive.

Članak 13. (Provedbena tijela) je nov. U njemu se navodi da su države članice obvezne imenovati nacionalna tijela odgovorna za provedbu Uredbe, koja trebaju surađivati s Komisijom i s drugim relevantnim nacionalnim provedbenim tijelima.

Članak 14. (Ovlasti provedbenih tijela) je nov. U njemu se navode ovlasti koje provedbena tijela moraju imati radi provedbe Uredbe.

Članak 15. (Pritužbe i povjerljivost) je nov. U njemu se utvrđuju uvjeti prema kojima vjerovnici i udruženja vjerovnika mogu podnositi pritužbe o zakašnjelom plaćanju, kao i obveze provedbenih tijela povezane s tim pritužbama.

Članak 16. (Alternativno rješavanje sporova) je nov. U njemu se promiče dobrovoljna upotreba djelotvornih i neovisnih mehanizama alternativnog rješavanja sporova za brže rješavanje sporova između vjerovnika i dužnika, a da se pritom ne naruši njihov poslovni odnos.

Članak 17. (Digitalni alati, upravljanje kreditima i osposobljavanje u području financijske pismenosti) je nov. Njime se nastoje osigurati upotreba digitalnih alata za provedbu Uredbe i promicanje alata za upravljanje kreditima i osposobljavanja u području financijske pismenosti za MSP-ove kako bi se smanjila učestalost zakašnjelog plaćanja.

Članak 18. (Izvješće) odgovara članku 11. postojeće direktive i u njemu se navodi da Komisija treba izvijestiti o provedbi Uredbe četiri godine nakon njezina stupanja na snagu.

Članak 19. (Stavljanje izvan snage) ekvivalentan je članku 13. postojeće direktive, no prilagođen je uredbi.

Članak 20. (Stupanje na snagu i primjena) ekvivalentan je članku 14. postojeće direktive, no prilagođen je uredbi.

2023/0323 (COD)

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o suzbijanju zakašnjelog plaćanja u poslovnim transakcijama

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 114.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrta zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora[1],

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,

budući da:

(1) Većinu robe i usluga na unutarnjem tržištu pružaju gospodarski subjekti drugim gospodarskim subjektima i javnim tijelima na temelju odgode plaćanja, pri čemu dobavljač klijentu daje vrijeme za plaćanje računa, prema dogovoru među strankama, na način utvrđen u računu dobavljača odnosno utvrđen zakonodavstvom.

(2) Mnoga plaćanja u poslovnim transakcijama među gospodarskim subjektima odnosno između gospodarskih subjekata i javnih tijela uslijede kasnije nego što je određeno ugovorom ili utvrđeno općim komercijalnim uvjetima ili zakonodavstvom.

(3) Zakašnjelo plaćanje izravno utječe na likvidnost i predvidljivost novčanih tokova, čime se povećavaju potrebe za obrtnim kapitalom i narušava pristup poduzeća vanjskom financiranju. To utječe na konkurentnost, smanjuje produktivnost, dovodi do otpuštanja, povećava vjerojatnost nesolventnosti i stečaja te je ključna prepreka rastu. Štetne posljedice zakašnjelog plaćanja šire se duž lanaca opskrbe jer se kašnjenje u plaćanju često prenosi na dobavljače. Te negativne posljedice u velikoj mjeri utječu na mala i srednja poduzeća (MSP-ovi), koja ovise o redovitim i predvidljivim gotovinskim tokovima. Stoga je zakašnjelo plaćanje problem za gospodarstvo Unije zbog svojih negativnih gospodarskih i socijalnih posljedica.

(4) Iako su sudska potraživanja povezana sa zakašnjelim plaćanjem već olakšana uredbama (EZ) br. 805/2004[2], (EZ) br. 1896/2006[3], (EZ) br. 861/2007[4] i

---

1 SL C , , str. .

2 Uredba (EZ) br. 805/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o uvođenju europskog naloga za izvršenje za nesporne tražbine (SL L 143, 30.4.2004., str. 15.).

3 Uredba (EZ) br. 1896/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uvođenju postupka za europski platni nalog (SL L 399, 30.12.2006., str. 1.).

4 Uredba (EZ) br. 861/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. srpnja 2007. o uvođenju europskog postupka za sporove male vrijednosti (SL L 199, 31.7.2007., str. 1.).

(EU) br. 1215/2012[5] Europskog parlamenta i Vijeća, za odvraćanje od zakašnjelog plaćanja u poslovnim transakcijama potrebno je utvrditi komplementarne odredbe.

(5) Poduzeća bi trebala moći trgovati na cijelom unutarnjem tržištu pod uvjetima kojima se osigurava da prekogranično poslovanje ne izaziva veće rizike od domaće prodaje. Ako bi za domaće i prekogranično poslovanje vrijedila znatno drukčija pravila, došlo bi do narušavanja tržišnog natjecanja.

(6) Direktivom 2011/7/EU Europskog parlamenta i Vijeća[6] utvrđuju se pravila za suzbijanje zakašnjelog plaćanja u poslovnim transakcijama. Europski parlament utvrdio je 2019. nekoliko nedostataka te direktive. U strategiji za MSP-ove i održivu i digitalnu Europu[7] pozvalo se na uspostavu okruženja bez kašnjenja u plaćanju za MSP-ove i na jačanje provedbe Direktive 2011/7/EU. Platforma Fit for Future istaknula je 2021. u svojem mišljenju kritične probleme u provedbi te direktive. Glavni nedostaci utvrđeni u tim inicijativama odnose se na: nejasne odredbe o konceptu „posebno nepravednog" u pogledu rokova za plaćanje u transakcijama među poduzećima, nepoštenih praksi plaćanja i rokova za postupke prihvata ili provjere; paušalnu naknadu; nejednakost pravila o rokovima za plaćanje u transakcijama između javnih tijela i poduzeća te među poduzećima; nedostatak maksimalnog roka za plaćanje za poslovne transakcije među poduzećima; nedostatak praćenja usklađenosti i provedbe; manjak alata za borbu protiv nejednakosti u pogledu informacija; te na alate s pomoću kojih vjerovnici mogu poduzeti mjere protiv svojih dužnika i nedostatak sinergija s okvirom za javnu nabavu.

(7) Za otklanjanje tih nedostataka potrebno je zamijeniti Direktivu 2011/7/EU.

(8) Trebalo bi utvrditi odredbe za sprečavanje zakašnjelog plaćanja u poslovnim transakcijama, koje se sastoje od isporuke robe ili pružanja usluga u zamjenu za naknadu, neovisno o tome provode li se među poduzećima ili između poduzeća i javnih naručitelja/naručitelja ako su potonji dužnici jer ti javni naručitelji/naručitelji obrađuju znatnu količinu plaćanja poduzećima.

(9) Kad je riječ o ugovorima o javnim radovima te građevinskim i inženjerskim radovima, vrlo su česti dugi rokovi za plaćanje i kašnjenja. Stoga bi se ova Uredba trebala primjenjivati i na te aktivnosti.

(10) Iz područja primjene ove Uredbe trebalo bi isključiti transakcije s potrošačima, plaćanja koja se izvršavaju kao naknada štete, uključujući plaćanja osiguravajućih društava, i obveze plaćanja koje se mogu otkazati, odgoditi ili od kojih je moguće oslobođenje na temelju postupaka u slučaju nesolventnosti ili restrukturiranja ili u vezi s tim postupcima, uključujući postupke preventivnog restrukturiranja na temelju Direktive (EU) 2019/1023[8] Europskog parlamenta i Vijeća.

---

5 Uredba (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL L 351, 20.12.2012., str. 1.).

6 Direktiva 2011/7/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o borbi protiv kašnjenja u plaćanju u poslovnim transakcijama (SL L 48, 23.2.2011., str. 1.).

7 COM(2020) 103 final.

8 Direktiva (EU) 2019/1023 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o okvirima za preventivno restrukturiranje, otpustu duga i zabranama te o mjerama za povećanje učinkovitosti postupaka koji se odnose na restrukturiranje, nesolventnost i otpust duga i o izmjeni Direktive (EU) 2017/1132 (SL L 172, 26.6.2019., str. 18.).

(11) Zakašnjelo plaćanje predstavlja povredu ugovora koja je financijski privlačna dužnicima zbog niskih ili nikakvih kamatnih stopa zaračunanih na zakašnjelo plaćanje ili zbog sporih postupaka pravne zaštite. Odlučan pomak prema kulturi pravodobnog plaćanja, u kojoj je, među ostalim, isključivanje prava na zaračunavanje zateznih kamata ništavno, nužan je kako bi se obrnuo ovaj trend i suzbilo zakašnjelo plaćanje. Stoga bi se ugovorna razdoblja plaćanja trebala ograničiti na 30 kalendarskih dana i za transakcije među poduzećima i za transakcije između javnih tijela i poduzeća u kojima je javno tijelo dužnik.

(12) Postupci prihvata ili provjere za utvrđivanje sukladnosti pružene robe ili usluga sa zahtjevima ugovora, kao i provjera točnosti i sukladnosti računa, često se koriste kako bi se namjerno produljilo razdoblje plaćanja. Njihovo uključivanje u ugovor trebalo bi stoga biti objektivno opravdano posebnom prirodom predmetnog ugovora ili njegovim određenim značajkama[9]. Zato bi trebalo biti moguće predvidjeti takav postupak provjere ili prihvata u ugovoru samo ako je to prema potrebi propisano u nacionalnom pravu, zbog posebne prirode robe ili usluga. Kako bi se izbjegla upotreba postupka prihvata ili provjere za produljenje razdoblja plaćanja, u ugovoru bi trebale biti jasno opisane pojedinosti takvog postupka, uključujući njegovo trajanje. U istu bi svrhu dužnik trebao pokrenuti postupak provjere ili prihvata odmah nakon što od vjerovnika primi robu i/ili usluge koje su predmet poslovne transakcije, neovisno o tome je li vjerovnik izdao račun ili odgovarajući zahtjev za plaćanje. Kako se ne bi ugrozilo ostvarenje ciljeva ove Uredbe, primjereno je odrediti maksimalno trajanje postupka prihvata ili provjere.

(13) Ovom Uredbom ne bi trebalo dovesti u pitanje kraća razdoblja koja se mogu predvidjeti u nacionalnom pravu, a koja su povoljnija za vjerovnika.

(14) Javna nabava može imati znatnu ulogu u poboljšanju rezultata plaćanja. Stoga bi trebalo uspostaviti bolje sinergije između politika i pravila o javnoj nabavi te ciljeva pravodobnog plaćanja. Glavni ugovaratelj često ne plaća podugovarateljima na vrijeme, osobito u kontekstu javnih građevinskih radova, čak i nakon što su mu javni naručitelji ili naručitelji isplatili ugovorna plaćanja, što može dovesti do štetnog „domino-efekta” u lancu opskrbe. Stoga je primjereno da ugovaratelji predoče javnim naručiteljima i naručiteljima dokaze o plaćanjima svojim izravnim podugovarateljima.

(15) Radi dosljednosti zakonodavstva Unije, za potrebe ove Uredbe trebala bi se primjenjivati definicija „javnih naručitelja” i „naručitelja” iz direktiva 2014/23/EU[10], 2014/24/EU[11], 2014/25/EU[12] i 2009/81/EZ[13] Europskog parlamenta i Vijeća.

(16) Kamate koju se obračunavaju na zakašnjelo plaćanje trebale bi se izračunavati na dnevnoj osnovi kao jednostavne kamate. Zatezne kamate pridodaju se dospjelom

---

9 Presuda od 20. listopada 2022., BFF Finance Iberia SAU protiv Gerencia Regional de Salud de la Junta de Castilla y León (SL C 53, 15.2.2021., str. 19.) C-585/20, EU:C:2022:806, točka 53.

10 Direktiva 2014/23/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o dodjeli ugovorâ o koncesiji (SL L 94, 28.3.2014., str. 1.–64.).

11 Direktiva 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o javnoj nabavi i o stavljanju izvan snage Direktive 2004/18/EZ (SL L 94, 28.3.2014., str. 65.–242.).

12 Direktiva 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o nabavi subjekata koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga i stavljanju izvan snage Direktive 2004/17/EZ (SL L 94, 28.3.2014., str. 243.–374.).

13 Direktiva 2009/81/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o usklađivanju postupaka nabave za određene ugovore o radovima, ugovore o nabavi robe i ugovore o uslugama koje sklapaju javni naručitelji ili naručitelji u području obrane i sigurnosti te izmjeni direktiva 2004/17/EZ i 2004/18/EZ (SL L 216, 20.8.2009., str. 76.–136.).

iznosu. Trebalo bi se smatrati da je dužnik ispunio svoje obveze samo ako je vjerovnik primio plaćanje dospjelog iznosa, uključujući odgovarajuće kamate i paušalnu naknadu. Iznos zateznih kamata trebao bi se nastaviti obračunavati sve dok se ne plati dospjeli iznos za vjerovnika.

(17) Vjerovnik ne bi trebao imati mogućnost odreći se prava na primanje zateznih kamata jer takve kamate imaju dvostruku funkciju: kompenzirati štetu koju je pretrpio vjerovnik zbog kašnjenja i kazniti dužnika zbog kršenja ugovora. Kako bi se olakšalo vjerovnikovo primanje kamata i naknade u slučaju zakašnjelog plaćanja, njegovo pravo na njih trebalo bi biti automatsko, osim ako dužnik nije odgovoran za kašnjenje u plaćanju.

(18) Pravedna naknada vjerovniku za troškove naplate pretrpljene zbog zakašnjelog plaćanja nužna je kako bi se suzbila zakašnjela plaćanja. Ti bi troškovi trebali uključivati naplatu administrativnih troškova i naknade za interne troškove nastale zbog zakašnjelog plaćanja i trebali bi se pridodati zateznim kamatama za svaku pojedinu poslovnu transakciju čije plaćanje kasni, kako je odredio Sud Europske unije[14]. Paušalni minimalni iznos naknade za troškove naplate treba biti određen ne dovodeći u pitanje nacionalne odredbe prema kojima nacionalni sud može dodijeliti naknadu vjerovniku za svu dodatnu štetu povezanu s dužnikovim zakašnjelim plaćanjem.

(19) Plaćanja bi trebalo biti moguće podmiriti u obliku obročnog ili postupnog plaćanja. Međutim, svaki pojedini obrok odnosno uplata trebali bi biti plaćeni po dogovorenim uvjetima i trebali bi podlijegati pravilima o zakašnjelom plaćanju utvrđenima u ovoj Uredbi.

(20) Uz paušalni iznos za pokriće internih troškova naplate vjerovnici bi trebali imati pravo na razumnu naknadu za ostale troškove naplate koje snose zbog dužnikova zakašnjelog plaćanja. Takvi bi troškovi trebali uključivati, primjerice, troškove koje su vjerovnici pretrpjeli zbog savjetovanja s odvjetnikom ili angažiranja agencije za naplatu dugova.

(21) Trebalo bi spriječiti zlouporabu slobode ugovaranja na štetu vjerovnika. Stoga, ako klauzula u ugovoru ili praksa povezana s datumom ili rokom za plaćanje, plaćanjem ili stopom zateznih kamata, naknadom za troškove naplate, produljenjem trajanja postupka provjere ili prihvata ili namjernim odgađanjem ili sprečavanjem trenutka slanja računa nije u skladu s ovom Uredbom, trebala bi biti ništavna.

(22) Kako bi se pojačala nastojanja da se spriječi zlouporaba slobode ugovaranja na štetu vjerovnika, organizacije koje su službeno priznate kao predstavnici vjerovnika ili organizacije koje imaju legitiman interes za predstavljanje poduzeća trebale bi se moći obratiti nacionalnim sudovima ili upravnim tijelima radi sprečavanja zakašnjelog plaćanja.

(23) Kako bi se zajamčilo potpuno plaćanje dospjelog iznosa, važno je da prodavatelj pridržava pravo vlasništva nad robom dok ona ne bude u cijelosti plaćena ako je pridržaj prava vlasništva izričito dogovoren između kupca i prodavatelja prije isporuke robe.

---

[14] Presuda od 20. listopada 2022., *BFF Finance Iberia SAU protiv Gerencia Regional de Salud de la Junta de Castilla y León*, C-585/20, ECLI:EU:C:2022:806.

(24) Radi ispravne primjene ove Uredbe važno je osigurati transparentnost u pogledu prava i obveza utvrđenih ovom Uredbom. Kako bi se osigurala primjena točnih kamatnih stopa, važno je da ih države članice i Komisija objave.

(25) Sankcije za zakašnjelo plaćanje mogu djelovati odbijajuće samo ako su popraćene postupcima pravne zaštite koji su brzi i učinkoviti za vjerovnika. Stoga bi svim vjerovnicima koji imaju poslovni nastan u Uniji trebali biti dostupni žurni postupci naplate za nesporna potraživanja.

(26) Kako bi se olakšala i osigurala usklađenost s ovom Uredbom, države članice trebale bi imenovati tijela odgovorna za njezinu provedbu koja svoje dužnosti i zadaće obavljaju na objektivan i pravedan način te osiguraju jednako postupanje prema privatnim poduzećima i javnim tijelima. Ta bi provedbena tijela trebala provoditi istrage na vlastitu inicijativu, djelovati na temelju pritužbi i imati ovlasti za, među ostalim, izricanje sankcija te redovito objavljivati svoje odluke. Osim toga, radi djelotvornije provedbe države članice trebale bi koristiti digitalne alate u mjeri u kojoj je to moguće.

(27) Kako bi se osigurala jednostavna i pristupačna sredstva pravne zaštite, države članice trebale bi promicati dobrovoljnu upotrebu djelotvornih i neovisnih mehanizama alternativnog rješavanja sporova za rješavanje sporova povezanih s plaćanjem u poslovnim transakcijama.

(28) Računi su podloga za zahtjeve za plaćanje i važni su dokumenti u odvijanju transakcija za nabavu robe i usluga, među ostalim radi određivanja rokova za plaćanje. Važno je promicati sustave koji pružaju pravnu sigurnost u pogledu točnog datuma primitka računa kod dužnika, među ostalim u području e-računa kod kojeg primitak računa može činiti elektronički dokaz i koji je djelomice uređen odredbama o izdavanju računa sadržanima u Direktivi Vijeća 2006/112/EZ[15] i Direktivi 2014/55/EZ[16] Europskog parlamenta i Vijeća.

(29) Djelotvoran pristup poduzeća, posebice MSP-ova, osposobljavanju u području upravljanja kreditima i financijske pismenosti može znatno utjecati na smanjenje kašnjenja u plaćanju, održavanje optimalnih novčanih tokova, smanjenje rizika od neplaćanja i povećanje potencijala za rast. Međutim, MSP-ovi često nemaju mogućnosti za ulaganje u takvo osposobljavanje, a trenutačno je dostupna veoma ograničena količina osposobljavanja i obrazovnih materijala usmjerenih na poboljšanje znanja MSP-ova o upravljanju kreditima i računima. Stoga je primjereno propisati da države članice trebaju osigurati dostupnost i pristupačnost osposobljavanja u području upravljanja kreditima i financijske pismenosti za MSP-ove, među ostalim o upotrebi digitalnih alata za pravovremena plaćanja.

(30) Određene odredbe ove Uredbe povezane su s odredbama Direktive (EU) 2019/633 Europskog parlamenta i Vijeća[17]. Odnos između Direktive 2011/7/EU i Direktive (EU) 2019/633 objašnjen je u uvodnim izjavama 17. i 18. te u članku 3. stavku 1. Direktive (EU) 2019/633. Budući da se ovom Uredbom zamjenjuje Direktiva 2011/7/EU, ona ne bi trebala utjecati na pravila utvrđena u Direktivi (EU) 2019/633,

---

15 Direktiva Vijeća 2006/112/EZ od 28. studenoga 2006. o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost (SL L 347, 11.12.2006., str. 1.).

16 Direktiva 2014/55/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o elektroničkom izdavanju računa u javnoj nabavi (SL L 133, 6.5.2014., str. 1.).

17 Direktiva (EU) 2019/633 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o nepoštenim trgovačkim praksama u odnosima među poduzećima u lancu opskrbe poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima (SL L 111, 25.4.2019., str. 59.).

uključujući odredbe koje se primjenjuju na plaćanja izvršena u kontekstu programa u školama[18] i sporazuma o podjeli vrijednosti[19] te na određena plaćanja za prodaju grožđa, mošta i vina u rinfuzi u sektoru vina[20], osim rokova koji se primjenjuju na maksimalna razdoblja plaćanja za opskrbu nepokvarljivim poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima. Međutim, ovom se Uredbom ne sprečava države članice da uvedu ili zadrže nacionalne odredbe koje se primjenjuju u poljoprivrednom i prehrambenom sektoru, a kojima se predviđaju stroži rokovi za plaćanje ili drukčije izračunavanje razdoblja plaćanja, početni rok te postupci provjere i prihvata za dobavljače poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda koji su povoljniji za vjerovnika.

(31) Ovom se Uredbom nastoji suzbiti zakašnjelo plaćanje u poslovnim transakcijama kako bi se osiguralo ispravno funkcioniranje unutarnjeg tržišta i time potaknula konkurentnost poduzeća, osobito MSP-ova. Te ciljeve ne mogu dostatno ostvariti države članice jer bi provedba nacionalnih rješenja vjerojatno dovela do nedostatka ujednačenih pravila, rascjepkanosti jedinstvenog tržišta i većih troškova za poduzeća koja posluju preko granica. Zbog toga se ti ciljevi mogu bolje ostvariti na razini Unije. Unija stoga može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti iz članka 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.

(32) Kako bi se svim relevantnim dionicima pružilo dovoljno vremena za uspostavu svih mjera potrebnih za usklađivanje s ovom Uredbom, trebalo bi odgoditi njezinu primjenu. Međutim, radi bolje zaštite vjerovnika poslovne transakcije koje je potrebno platiti nakon datuma stupanja na snagu ove Uredbe podliježu njezinim odredbama čak i ako je relevantni ugovor potpisan prije datuma njezine primjene,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

Članak 1.
Područje primjene

1. Ova se Uredba primjenjuje na plaćanja u okviru transakcija među poduzećima ili između poduzeća i javnih tijela ako je javno tijelo dužnik, a koje dovode do isporuke robe ili pružanja usluga u zamjenu za naknadu („poslovne transakcije”).

2. Isporuka robe ili pružanje usluga iz stavka 1. uključuje projektiranje i izvršavanje javnih radova te građevinskih i inženjerskih radova.

3. Ova se Uredba ne primjenjuje ni na jedno od sljedećih plaćanja:

   (a) plaćanja za transakcije s potrošačima;

   (b) plaćanja koja se izvršavaju kao naknada štete, uključujući plaćanja osiguravajućih društava;

---

[18] Članak 23. Uredbe (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda (SL L 347, 20.12.2013., str. 671.).

[19] Članak 172.a Uredbe (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda (SL L 347, 20.12.2013., str. 671.).

[20] Članak 147.a Uredbe (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda (SL L 347, 20.12.2013., str. 671.).

(c) plaćanja koja proizlaze iz obveza koje se mogu otkazati, odgoditi ili od kojih je moguće oslobođenje na temelju postupaka u slučaju nesolventnosti ili restrukturiranja ili u vezi s tim postupcima, uključujući postupke preventivnog restrukturiranja na temelju Direktive (EU) 2019/1023[21] Europskog parlamenta i Vijeća.

4. Uz iznimku članka 3. stavka 1., ova Uredba ne utječe na odredbe utvrđene u Direktivi (EU) 2019/633.

Članak 2.
Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

(1) „poduzeće” znači svaka organizacija, bez obzira na njezin oblik i način financiranja, koja neovisno obavlja gospodarsku ili profesionalnu aktivnost;

(2) „javno tijelo” znači svaki javni naručitelj kako je definiran u članku 6. stavku 1. Direktive 2014/23/EU, članku 2. stavku 1. točki 1. Direktive 2014/24/EU ili članku 3. stavku 1. Direktive 2014/25/EU;

(3) „zakašnjelo plaćanje” znači plaćanje koje nije izvršeno u ugovornom ili zakonskom razdoblju plaćanja kako je utvrđeno u članku 3.;

(4) „dospjeli iznos” znači iznos koji je trebao biti plaćen u ugovornom ili zakonskom razdoblju plaćanja, kako je utvrđeno u članku 3., uključujući primjenjive poreze, davanja, pristojbe i naknade navedene u računu ili odgovarajućem zahtjevu za plaćanje;

(5) „izvršna isprava” znači sve odluke, presude ili nalozi za plaćanje koje izdaje sud ili drugo nadležno tijelo, privatni akti ili bilo koji drugi izdani dokument, uključujući one koji su privremeno izvršni za neposredno plaćanje ili plaćanje u obrocima, a koji vjerovniku omogućuju da naplati svoje potraživanje prema dužniku prisilnim izvršenjem;

(6) „pridržaj prava vlasništva” znači ugovorni sporazum prema kojem prodavatelj pridržava pravo vlasništva nad predmetnom robom dok cijena ne bude plaćena u cijelosti;

(7) „postupak prihvata ili provjere” znači postupak za utvrđivanje sukladnosti isporučene robe ili pruženih usluga sa zahtjevima ugovora;

(8) „dužnik” znači svaka fizička ili pravna osoba ili svako javno tijelo koje duguje plaćanje za isporučenu robu ili pruženu uslugu;

(9) „vjerovnik” znači svaka fizička ili pravna osoba ili svako javno tijelo koje je isporučilo robu dužniku ili pružilo usluge dužniku.

[21] Direktiva (EU) 2019/1023 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o okvirima za preventivno restrukturiranje, otpustu duga i zabranama te o mjerama za povećanje učinkovitosti postupaka koji se odnose na restrukturiranje, nesolventnost i otpust duga i o izmjeni Direktive (EU) 2017/1132 (SL L 172, 26.6.2019., str. 18.).

Članak 3.

Razdoblja plaćanja

1. Razdoblje plaćanja u poslovnim transakcijama ne smije premašiti 30 kalendarskih dana od datuma na koji je dužnik primio račun ili odgovarajući zahtjev za plaćanje, pod uvjetom da je dužnik primio robu ili usluge. To se razdoblje primjenjuje na transakcije među poduzećima i na transakcije između javnih tijela i poduzeća. Isto razdoblje plaćanja primjenjuje se i na redovitu i neredovitu opskrbu nepokvarljivim poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima kako je navedeno u članku 3. stavku 1. točki (a) podtočki i. drugoj alineji i članku 3. stavku 1. točki (a) podtočki ii. drugoj alineji Direktive (EU) 2019/633, osim ako države članice predvide kraće razdoblje plaćanja za takve proizvode.

2. U nacionalnom pravu može se iznimno predvidjeti postupak prihvata ili provjere samo ako je to neophodno zbog posebne prirode robe ili usluga. U tom se slučaju u ugovoru opisuju pojedinosti postupka prihvata ili provjere, uključujući njegovo trajanje.

3. Ako se ugovorom predviđa postupak prihvata ili provjere u skladu sa stavkom 2., maksimalno trajanje tog postupka ne smije premašiti 30 kalendarskih dana od datuma na koji je dužnik primio robu ili usluge, čak i ako su takva roba ili usluge isporučene prije izdavanja računa ili odgovarajućeg zahtjeva za plaćanje. U tom slučaju dužnik pokreće postupak prihvata ili provjere odmah nakon što od vjerovnika primi robu i/ili usluge koje su predmet poslovne transakcije. Razdoblje plaćanja ne smije premašiti 30 kalendarskih dana nakon provedbe takvog postupka.

4. Razdoblje plaćanja utvrđeno u stavku 1. je maksimalno razdoblje plaćanja i njime se ne dovodi u pitanje kraće razdoblje koje se može predvidjeti u nacionalnom pravu.

Članak 4.

Plaćanja podugovarateljima u okviru javne nabave

1. Kad je riječ o ugovorima o javnim radovima koji su obuhvaćeni područjem primjene direktiva 2014/23/EU, 2014/24/EU, 2014/25/EU i 2009/81/EZ[22] Europskog parlamenta i Vijeća, ugovaratelji javnim naručiteljima ili naručiteljima u smislu tih direktiva prema potrebi predočavaju dokaze o tome da su platili izravnim podugovarateljima koji su uključeni u izvršavanje ugovora u rokovima i prema uvjetima utvrđenima u ovoj Uredbi. Dokazi mogu biti u obliku pisane izjave ugovaratelja i ugovaratelj ih predočava javnom naručitelju ili naručitelju prije svakog zahtjeva za plaćanje ili najkasnije zajedno s tim zahtjevom.

2. Ako javni naručitelj ili naručitelj ne primi dokaze kako je propisano u stavku 1. ili ima informacije o zakašnjelom plaćanju glavnog ugovaratelja njegovim izravnim podugovarateljima, javni naručitelj ili naručitelj bez odgode obavješćuje o tome provedbeno tijelo svoje države članice.

[22] Direktiva 2009/81/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o usklađivanju postupaka nabave za određene ugovore o radovima, ugovore o nabavi robe i ugovore o uslugama koje sklapaju javni naručitelji ili naručitelji u području obrane i sigurnosti te izmjeni direktiva 2004/17/EZ i 2004/18/EZ.

Članak 5.

Zatezne kamate

1. U slučaju zakašnjelog plaćanja dužnik je dužan platiti zatezne kamate, osim ako dužnik nije odgovoran za kašnjenje u plaćanju.

2. Zatezne kamate dužnika prema vjerovniku automatski dospijevaju, a da vjerovnik ne mora poslati podsjetnik za to, ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

   (a) vjerovnik je ispunio svoje ugovorne obveze i obveze predviđene zakonodavstvom;

   (b) dužnik je primio račun ili odgovarajući zahtjev za plaćanje;

   (c) vjerovnik nije primio dospjeli iznos naveden u računu ili odgovarajućem zahtjevu za plaćanje u ugovornom ili zakonskom razdoblju plaćanja kako je utvrđeno u članku 3.

3. Vjerovnik nema mogućnost odreći se svojeg prava na primanje zateznih kamata.

4. Datum primitka računa ili odgovarajućeg zahtjeva za plaćanje ne određuje se ugovornim sporazumom između dužnika i vjerovnika.

5. Dužnik vjerovniku pruža sve relevantne informacije kako bi se osiguralo da je dužnik prihvatio i obradio račun ili odgovarajući zahtjev za plaćanje vjerovnika čim ga je primio.

6. Ako su ispunjeni uvjeti utvrđeni u stavku 2., zatezne kamate počinju se obračunavati od zadnjeg od sljedećih događaja:

   (a) dužnikova primitka računa ili odgovarajućeg zahtjeva za plaćanje;

   (b) dužnikova primitka robe ili usluga.

7. Zatezne kamate obračunavaju se sve do plaćanja dospjelog iznosa.

Članak 6.

Stopa zateznih kamata

1. Zatezne kamate bit će jednake referentnoj stopi plus osam postotnih bodova.

2. Države članice čija je valuta euro osiguravaju da referentna stopa odgovara jednom od sljedećeg:

   (a) kamatnoj stopi koju primjenjuje Europska središnja banka za svoje glavne operacije refinanciranja;

   (b) graničnoj kamatnoj stopi proizašloj iz aukcija s varijabilnom stopom za posljednje glavne operacije refinanciranja Europske središnje banke.

3. U državama članicama čija valuta nije euro referentna stopa je stopa koju odredi njihova nacionalna središnja banka.

4. Referentna stopa za prvo polugodište predmetne godine je stopa koja je na snazi 1. siječnja te godine. Referentna stopa za drugo polugodište predmetne godine je stopa koja je na snazi 1. srpnja te godine.

Članak 7.

Raspored plaćanja

Ako se plaćanje izvršava na temelju rasporeda u kojem su predviđeni obroci, a bilo koji obrok se ne isplati do dogovorenog datuma, zatezne kamate iz članka 5. izračunavaju se na temelju cjelokupnog dospjelog iznosa. Također se plaća naknada u skladu s člankom 8.

Članak 8.

Naknada za troškove naplate

1. Ako zatezne kamate dospijevaju u skladu s člankom 5., dužniku automatski dospijeva paušalna naknada za troškove naplate prema vjerovniku, koja odgovara paušalnom iznosu od 50 EUR za svaku pojedinu poslovnu transakciju.
2. Paušalna naknada iz stavka 1. dospijeva dužniku za vjerovnika kao naknada za vjerovnikove troškove naplate, a da nije potreban podsjetnik.
3. Vjerovnik nema mogućnost odreći se svojeg prava na primanje paušalne naknade utvrđene u stavku 1.
4. Vjerovnik uz paušalnu naknadu iz stavka 1. ima pravo od dužnika dobiti i razumnu naknadu za sve troškove naplate koji premašuju tu paušalnu naknadu i pretrpljeni su zbog dužnikova zakašnjelog plaćanja.
5. Ovaj se članak primjenjuje ne dovodeći u pitanje prava vjerovnika na primanje bilo koje druge naknade.

Članak 9.

Ništavni ugovorni uvjeti i prakse

1. Sljedeći su ugovorni uvjeti i prakse ništavni:
   (a) određivanje razdoblja plaćanja u suprotnosti s člankom 3.;
   (b) isključivanje ili ograničavanje prava vjerovnika na primanje zateznih kamata propisanog člankom 5. ili prava na primanje naknade za troškove naplate propisanog člankom 8.;
   (c) produljenje trajanja postupka provjere ili prihvata tako da premašuje rok utvrđen u članku 3. stavku 3.;
   (d) namjerno odgađanje ili sprečavanje trenutka slanja računa.
2. Države članice osiguravaju da postoje odgovarajuća i djelotvorna sredstva za ukidanje ugovornih uvjeta i praksi iz stavka 1.
3. Sredstva iz stavka 2. uključuju mogućnost da organizacija koja je službeno priznata kao predstavnik vjerovnika ili organizacije koje imaju legitiman interes za predstavljanje poduzeća poduzmu mjere pri sudovima ili nadležnim upravnim tijelima.

Članak 10.

Pridržaj prava vlasništva

Vjerovnik pridržava pravo vlasništva nad robom dok ona ne bude u cijelosti plaćena ako je pridržaj prava vlasništva izričito dogovoren između dužnika i vjerovnika prije isporuke robe.

Članak 11.

Transparentnost

1. Države članice osiguravaju transparentnost u vezi s pravima i obvezama utvrđenima u ovoj Uredbi, među ostalim objavljivanjem primjenjive stope zateznih kamata.

2. Komisija na internetu objavljuje trenutačne stope zateznih kamata koje se primjenjuju u državama članicama.

Članak 12.

Postupci naplate za nesporna potraživanja

1. Vjerovnici dobivaju izvršnu ispravu, među ostalim ubrzanim postupkom i bez obzira na iznos duga, u roku od 90 kalendarskih dana od podnošenja zahtjeva ili prijave na sudu ili kod drugog nadležnog tijela, pod uvjetom da dug i postupak nisu sporni.

2. Pri računanju roka iz stavka 1. u obzir se ne uzimaju sljedeća razdoblja:

   (a) rokovi za dostavu isprava;

   (b) kašnjenja koja uzrokuje vjerovnik.

3. Ovim se člankom ne dovode u pitanje odredbe Uredbe (EZ) br. 1896/2006.

Članak 13.

Provedbena tijela

1. Svaka država članica imenuje jedno ili više tijela odgovornih za provedbu ove Uredbe („provedbena tijela”).

2. Provedbena tijela prema potrebi poduzimaju mjere kojima se osigurava da se poštuju rokovi za plaćanja.

3. Provedbena tijela učinkovito surađuju međusobno i s Komisijom te si uzajamno pružaju pomoć u istragama koje imaju prekograničnu dimenziju.

4. Provedbena tijela koordiniraju svoje aktivnosti s drugim tijelima odgovornima za provedbu drugog zakonodavstva Unije ili nacionalnog zakonodavstva, među ostalim obvezama razmjene informacija.

5. Provedbena tijela prosljeđuju pritužbe zaprimljene u vezi sa zakašnjelim plaćanjem u poljoprivrednom i prehrambenom sektoru nadležnim provedbenim tijelima na temelju Direktive (EU) 2019/633.

Članak 14.

Ovlasti provedbenih tijela

1. Provedbena tijela moraju imati potrebne resurse i stručno znanje za obavljanje svojih zadaća te imaju sljedeće ovlasti:

   (a) ovlast za pokretanje i provedbu istraga na vlastitu inicijativu ili na temelju pritužbe;

   (b) ovlast zahtijevati od vjerovnika i dužnika da pruže sve informacije potrebne za provedbu istraga u vezi sa zakašnjelim plaćanjem u poslovnim transakcijama;

   (c) ovlast da u okviru svojih istraga provode nenajavljene inspekcije na licu mjesta;

(d) ovlast da donose odluke u kojima se utvrđuje povreda ove Uredbe i u kojima se od dužnika zahtijeva da plati zatezne kamate kako je propisano člankom 5. ili da isplati naknadu vjerovniku kako je propisano člankom 8.;

(e) ovlast za izricanje novčanih kazni i drugih sankcija ili pokretanje postupaka radi izricanja novčanih kazni i drugih sankcija te privremenih mjera protiv subjekata koji su odgovorni za povredu;

(f) ovlast zahtijevati od dužnika da okonča povredu;

(g) ovlast da objave svoje odluke iz točaka (d), (e) i (f).

2. Države članice utvrđuju pravila o sankcijama koje se primjenjuju na kršenja ove Uredbe i poduzimaju sve potrebne mjere radi osiguranja njihove provedbe. Predviđene sankcije moraju biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće.

3. Države članice [do …/bez odgode] obavješćuju Komisiju o tim pravilima i tim mjerama te je bez odgode obavješćuju o svim naknadnim izmjenama koje na njih utječu.

Članak 15.
Pritužbe i povjerljivost

1. Vjerovnici mogu uputiti pritužbe provedbenom tijelu države članice u kojoj vjerovnik ima poslovni nastan ili provedbenom tijelu države članice u kojoj dužnik ima poslovni nastan. Provedbeno tijelo kojemu je upućena pritužba nadležno je za provedbu ove Uredbe.

2. Organizacije koje su službeno priznate kao predstavnici vjerovnika ili organizacije koje imaju legitiman interes za predstavljanje poduzeća imaju pravo podnijeti pritužbu provedbenim tijelima iz članka 13. na zahtjev jednog ili više svojih članova ili, ako je to primjereno, na zahtjev jedne ili više organizacija kao članova u slučaju udruženja takvih organizacija ako ti članovi smatraju da su pogođeni povredom ove Uredbe.

3. Ako to podnositelj pritužbe zatraži, provedbeno tijelo poduzima mjere nužne za odgovarajuću zaštitu identiteta podnositelja pritužbe. Podnositelj pritužbe navodi sve informacije za koje zahtijeva da se s njima postupa kao povjerljivima.

4. Provedbeno tijelo koje primi pritužbu u razumnom roku nakon primitka pritužbe obavješćuje podnositelja pritužbe o tome kako namjerava poduzeti daljnje mjere u vezi s pritužbom.

5. Ako provedbeno tijelo smatra da ne postoje dostatni razlozi za postupanje po pritužbi, obavješćuje podnositelja pritužbe u razumnom roku nakon primitka pritužbe o razlozima za svoju odluku.

6. Ako provedbeno tijelo smatra da postoje dostatni razlozi za postupanje po pritužbi, to tijelo u razumnom roku pokreće, provodi i zaključuje istragu u vezi s pritužbom.

7. Ako provedbeno tijelo utvrdi da je dužnik prekršio ovu Uredbu, zahtijeva od dužnika da okonča nezakonitu praksu.

Članak 16.

Alternativno rješavanje sporova

1. Ne dovodeći u pitanje pravo vjerovnika da podnose pritužbe na temelju članka 15. ni obveze i ovlasti provedbenih tijela utvrđene u člancima 13., 14. i 15., države članice promiču dobrovoljnu upotrebu djelotvornih i neovisnih mehanizama alternativnog rješavanja sporova za rješavanje sporova između dužnika i vjerovnika.
2. U okviru mehanizama alternativnog rješavanja sporova za sporove povezane sa zakašnjelim plaćanjem stranke u sporu potiče se da same pronađu rješenje, a ti mehanizmi moraju biti brzi, djelotvorni i troškovno učinkoviti, a da se pritom očuva povjerenje među strankama.

Članak 17.

Digitalni alati, upravljanje kreditima i osposobljavanje u području financijske pismenosti

1. Države članice u mjeri u kojoj je to moguće koriste digitalne alate za djelotvornu provedbu ove Uredbe.
2. Države članice osiguravaju da su malim i srednjim poduzećima dostupni i pristupačni alati za upravljanje kreditima i osposobljavanja u području financijske pismenosti, među ostalim u području upotrebe digitalnih alata za pravodobna plaćanja.

Članak 18.

Izvješće

Komisija do [Ured za publikacije: unijeti datum = četiri godine nakon stupanja na snagu ove Uredbe] podnosi Europskom parlamentu i Vijeću izvješće o provedbi ove Uredbe.

Članak 19.

Stavljanje izvan snage

Direktiva 2011/7/EU stavlja se izvan snage.

Upućivanja na direktivu koja je stavljena izvan snage tumače se kao upućivanja na ovu Uredbu.

Članak 20.

Stupanje na snagu i primjena

1. Ova Uredba stupa na snagu sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.
2. Primjenjuje se od [Ured za publikacije: unijeti datum = 12 mjeseci nakon stupanja na snagu ove Uredbe].
3. Poslovne transakcije provedene nakon datuma početka primjene ove Uredbe podliježu njezinim odredbama, među ostalim ako je ugovor na kojem se temelje sklopljen prije tog datuma.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu,

Za Europski parlament	*Za Vijeće*
Predsjednica	*Predsjednik*